

נוסח לא מתוקן

פרוטוקול מס' 298

מישיבת ועדת הכספים

יום ג', כ"ח באדר ב', התשמ"ו - 8.4.1986 - שעה 10.00

נ כ ח ו

חברי הוועדה:

א' י' שפירא - היו"ר
ד' תיכון - מ"מ היו"ר
י' ארידור - מ"מ היו"ר
ש' בן-שלמה
א' אבוהצירא
מ' בר-און
ג' גדות
א' ויינשטיין
י' כהן
י' מצא
י' צבן
ח' רמון
מ' שטרית
א' שלום
ב' שליטא
ג' שפט

מוזמנים:

ש' בריצמן, ש' קפיטקובסקי, י' דיין, י' מחלב,
גב' ר' רטוביץ, גב' ח' מנדלסון - המוסד לביטוח לאומי

י' רבינוביץ - נציב מס הכנסה
ז' פלדמן, גב' ש' שביד, גב' מ' דר-זיו - משרד האוצר
מ' שמיר, י' איתן - איגוד משקיעי חוץ

מזכיר הוועדה:
היועץ המשפטי לוועדה:
יועצת כלכלית:
קצרנית:

א' קרשנר
א' דמביץ
ס' אלחנני
א' דגני

סדר-היום:

תקנות הביטוח הלאומי (שיעורים מופחתים של דמי ביטוח)
תקנות הביטוח הלאומי (סוגי מבוטחים שאינם זכאים לתשלום
בעד ילד ראשון) (תיקון)
תקנות מס הכנסה (כללים בדבר ניהול פנקסי חשבונות של
חברות בהשקעת חוץ ושל שותפויות מסוימות וקביעת הכנסתן
החייבת)
תקנות מס הכנסה (פטור מהגשת דו"ח) (תיקון מס' 2)
שינויים בתקציב לשנת הכספים 1986
קביעת מוסד ציבור לענין סעיף 46 לפקודת מס הכנסה

1496

(נתקבל ביום 16.7.86)

חוק ההסדרים לשעת חירום במשק המדינה

מ"מ היו"ר י' כהן:

אני פותח את הישיבה.

חבר הכנסת דן תיכון, בבקשה.

ד' תיכון:

אני מבקש לחזור לחוק ההסדרים לשעת חירום במשק המדינה (תיכון מס' 2), שהדיון בו בקריאה שניה הוחל במליאת הכנסת והופסק לפי בקשת יושב-ראש הוועדה. היתה הצעה שוועדה קואליציונית תעבד מחדש את הסעיף בחוק שעוסק בארנונות העירוניות, דהיינו קביעת תקרה להעלאת הארנונה. אינני יודע מי מינה את הוועדה הזו, שהיא ועדה פנימית. חבר הכנסת יאיר צבן יכול לטעון ובצדק שהוא לא שייך לקואליציה, וכל ענין הוועדה איננו מענינו. אבל אם מתגבשת על ידי צוות מסוים הצעה, מן הראוי להביא את הנושא לדיון בוועדה עוד בטרם יחזור החוק לקריאה שניה וקריאה שלישית במליאה. הסעיף בענין הארנונות הוא סעיף חשוב בחוק ונראה לי שאפשר לגבש סביבו קונצזוס.

היו"ר י' כהן:

כבר מסרתי שוועדה זו הוקמה על ידי הנהלת הקואליציה, והיושב ראש שלה הוא חבר הכנסת שפירא. ברגע שהוא יגיע אעביר לו את המשאלה שכל סיכום שיושג בענין זה בוועדה הקואליציונית יובא לדיון בוועדת הכספים.

א' ויינשטיין:

יש לי שאלה ליועץ המשפטי של הוועדה. אני מבין שבענין הארנונה הוגשה הסתייגות שהיתה מוסכמת על חברי הקואליציה. ההסתייגות הזו עודנה קיימת. אני מבקש אם אפשר לקבל תמונת מצב על ההסתייגויות שהוגשו לחוק זה.

א' דמביץ:

קיים גליון מרוכז של ההסתייגויות עם תוספת של חברי הוועדה חיים רמון ויגאל כהן. לפי מה ששמעתי, הוסכם שתהיה הצבעה בעד ההסתייגות. לאחר מכן הוכנסו שינויים באותה הסתייגות ועל כן הנחנו על שולחן הוועדה נוסח יותר משופר שלה. ההסתייגות הזו תיכלל בין ההסתייגויות שחברי הכנסת יצטרכו להצביע עליהן במליאה.

בין ההסתייגויות האלה יש גם דברים שהם מיושנים, כמו ההסתייגות בענין כרטיסי האשראי או הסעיף בענין בנק ישראל שנצטרך להשמיט אותו לקראת הקריאה במליאה. דומני שיהיה מן הנכון לא לשנות את הטקסטים המונחים על שולחן הכנסת, אם כי ניתן לעשות זאת כדי שהדברים יהיו יותר ברורים לחברים המצביעים במליאה. אבל עקרונית כל מה שהיה - קיים, והשינוי היחידי בהסתייגויות עד עכשיו הוא השינוי שהציעו חברי הכנסת חיים רמון ויגאל כהן.

א' ויינשטיין:

האם הוועדה צריכה לתת אישור להגיש הסתייגויות, או האם כל חבר יכול להגיש הסתייגויות ברגע האחרון?

א' דמביץ:

אם תשאל אותי את השאלה הזו בצורה פורמלית ביותר אשיב לך, שהוועדה הזו נהגה חירות ברשות להגיש הסתייגויות מעבר למה שמרשה תקנון הכנסת. אילו רצתה הוועדה לנהוג דווקנות היא יכלה לקבוע ששום הסתייגות מטעם אחד מחברי הוועדה, או מטעם סיעה שהיא מיוצגת בוועדה, לא תוגש אלא לאחר שהוצבע על ההצעה בוועדה הזו והותר לאותו חבר ועדה מכוח התקנון להגיש את ההסתייגות. אבל כבר מתחילת הכנסת הזו נהגו חברי הוועדה מכל הסיעות, ובהעלמת עין של כל החברים האחרים בוועדה, להגיש הסתייגויות ותוספות להסתייגויות עד הרגע האחרון, למורת רוחם של אלה שביקשו לנהוג על טהרת האמור בתקנון. (ד' תיכון: למורת רוחו של מר דמביץ). לא, יש גם תכרים אחרים. אני אולי קצת אשם בחירות הזו. בגלל החופש הזה שהוועדה נוהגת המצב הוא כפי שהוא.

א' ויינשטיין:

אני מבין שהתקנון הכנסת מחייב לקבל את אישורה של הוועדה להגשת הסתייגות. אנחנו נהגנו בצורה חפשית משום שחברי הוועדה הסכימו לכך. אבל אני יכול להניח שאם חבר ועדה מבקש לנהוג לפי התקנון, יש לנהוג לפי התקנון.

אני מבקש שההסתייגות של חברי הוועדה יגאל כהן ועובדיה עלי, שהיתה מוסכמת על רוב חברי הוועדה, תובא למליאת הכנסת. אינני סבור שהם בני חורין להסיר את הסתייגותם ולהגיש הסתייגות אחרת במקומה, אלא בהסכמת הוועדה. אם אתם רוצים לשנות את ההסתייגות שלכם, שהיא גם הסתייגות שלי, או להגיש הסתייגות אחרת, אני מבקש שהוועדה תקבל על כך החלטה, לפי התקנון.

י' צבן:

אי אפשר לנהוג לפי התקנון פעם בצורה זו ופעם בצורה אחרת. לפי כמה שבועות בעת שהכנסת דנה בחוק מסוים בקריאה שניה וקריאה שלישית הוכנס דף הסתייגויות למליאה, שלא עבר את הוועדה ולא קיבל את אישורה.

א' ויינשטיין:

אם הייתי מביע התנגדות לדרך הזו, הייתי תומך בכך.

י' צבן:

לא, אני תומך בחרות שבה נוהגת הוועדה. דיברתי על כך עם מזכיר הכנסת והוא אמר לי שהיו תקדימים כאלה. עכשיו מנסה חבר הכנסת ויינשטיין לסגור את הברזים.

א' ויינשטיין:
במקרה הזה.

י' צבן:

אתה מצטער שהם ביטלו את ההסתייגות? תגיש אתה הסתייגות.

א' ויינשטיין:

זו היתה הסתייגות משותפת לכולנו.

י' צבן:

אתה יכול להשיג את מבוקשך אבל על ידי צעד תקנוני.

י' ארידור:

זה לא נושא לוועדה.

היו"ר י' כהן:

זהו נושא חשוב שחברי הוועדה צריכים להיות מודעים לו. יבוא היושב-ראש הקבוע של הוועדה ונביא את הנושא בפניו.

י' צבן:

בעת ניסוח ההסתייגויות עם היועץ המשפטי לוועדה התעוררה שאלה שאני מבקש לקבל עליה תשובה רשמית. מדובר בהסדר על החזר של 5.358 דמי ביטוח לאומי לעובדים ששכרם נמוך, עד 31 בדצמבר 1985, כפי שנקבע בחוק המקורי להסדרים במשק המדינה. לא ברור על איזה בסיס שולם הסכום הזה גם בחדשים ינואר-פברואר-מרס. עכשיו נאמר שיפסיקו לשלם את הסכום הזה. אני הגשתי אמנם הסתייגות לסעיף הזה, אבל לפי חומר שבידינו לא ברור אם הנושא עבר את הוועדה. אני מבקש לדעת מה קורה, כי לא מצאתי לכך אסמכתא.

היו"ר י' כהן:

האם אנשי הביטוח הלאומי יכולים להשיב לשאלה?

ש' בריצמן:

זה לא הביטוח הלאומי, זה על חשבון האוצר.

היו"ר י' כהן:

הנושא ייבדק.

תקנות הביטוח הלאומי (שיעורים מופחתים של דמי ביטוח)

היו"ר י' כהן:

אנחנו עוברים לדיון בתקנות הביטוח הלאומי (שיעורים מופחתים של דמי ביטוח). נשמע דברי הסבר על התקנות מאנשי הביטוח הלאומי.

גב' ר' רטוביץ:

אתמול עברו בקריאה ראשונה בכנסת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 63) וחוק מס מקביל (תיקון מס' 7).

בהתאם לתיקון שאושר בקריאה ראשונה מוגדלת תקרת הכנסתם של עובדים עצמאיים החייבת בדמי ביטוח משלוש פעמים השכר הממוצע לארבע פעמים השכר הממוצע.

ד' תיכון:

אנחנו דנים היום בתיקון לחוק? קודם יש להביא בפנינו את החוק. לפני כן אין להתייחס לתקנות.

י' צבן:

התקנות הן מכוח החוק המתוקן?

י' ארידור:

התיקון לחוק טרם נתקבל? (ר' רטוביץ: לא). אז למה דרושות תקנות? איך מתקינים תקנות מכוח חוק שאיננו קיים?

ר' רטוביץ:

מאחר והחוק אם יתקבל יגדיל את ההכנסה החייבת בדמי ביטוח משלוש לארבע פעמים השכר הממוצע, במסגרת מדיניות הגביה אנחנו מציעים להפחית את שיעורי דמי הביטוח שחייבים בהם בעלי ההכנסות הנמוכות והבינוניות. קיים פער בשיעורים המופחתים: סכום ההכנסה המובא בחשבון לענין השיעור המופחת הוא כיום 35% מהשכר הממוצע במקום 50% כפי שמוצע בתקנות שלפניכם. כיוון שהכנסת יוצאת לפגרה קיימת אפשרות שהחוק יאושר בקריאה שניה וקריאה שלישית בימים אלה או במהלך הפגרה, ואז לא ניתן יהיה להנפיק את הפנקס למבוטחים עצמאים עם השיעור המופחת המוצע על ידנו, אם לא תאשרו את התקנות.

ד' תיכון:

מדוע? הוועדה הזו תקיים ישיבות לאורך כל הפגרה.

א' קרשנר:

קבעו שאין ישיבות בפגרה.

ר' רטובין:

אם החוק יתקבל והתקנות לא יאושרו, לא נוכל להפעיל את השיעורים המופחתים.

היו"ר י' כהן:

ואם החוק לא יתקבל?

ר' רטוביץ:

לא נפרסם את התקנות.

י' ארידור:

חשבתי שדנים בביטוח לאומי. עכשיו מתברר לי שדנים בביטוח תקנות. כלומר רוצים לעשות ביטוח מראש של התקנות למקרה שהחוק יתקבל. בניגוד לטבעי אהיה עכשיו פורמליסט. לא מצאתי שום אסמכתא חוקית לפיה יש ערך כלשהו להחלטה של ועדת הכספים לאשר תקנות על תנאי. עשינו זאת לא פעם לפני משורת הדין בעניינים שלא עוררו. אבל אני מבקש שתראי לי היכן יש אסמכתא חוקית לסמכותה של ועדת הכספים לאשר תקנות על תנאי, תקנות שיכנסו לתוקף לאחר שיאושר החוק שמכוחו מתקינים את התקנות.

י' צבן:

אינני יודע אם תקדימים אלה נוצרו בוועדת הכספים, אבל אני חבר בוועדת העבודה והרווחה, ושם בענייני הביטוח הלאומי יש מסורת, שאינני מאושר ממנה אבל היא פרי אילוצים של תאריכים להזנת מחשב וכדומה, של אישור תקנות על תנאי.

י' ארידור:

גם בוועדת הכספים אבל לא בעניינים בעייתיים.

י' צבן:

הקושי הוא שיכולות להתגבש גישות שונות בשתי ועדות. יכולה להיות בוועדת העבודה והרווחה גישה אחת, ובסופו של דבר הכנסת תכריע במליאתה בקריאה השניה ובקריאה השלישית, וזה מה שיקבע גם לגבי ועדת הכספים. יכול להיות שתימצאנה גם פשרות שונות בין גישות שונות, שתהינה להן השלכה גם בתקנות. אני חושב שנקלענו כאן בגלל העיתוי למצב מסובך.

אני נוטה לקבל את המגמה המונחת ביסוד החוק, אבל מסתבר שקשה לנו להשלים עם הפרוצידורה הזו.

א' ויינשטיין:

אני שמח על הדיון כי כך ניתנה לי ההזדמנות להתריע על מה שקרה אתמול בכנסת. נעשה מעשה שלא ייעשה במערכת היחסים בין הביטוח הלאומי לבין הציבור. הובאה אתמול לכנסת הצעת חוק שיש בה יסוד של אפליה והיא אושרה בקריאה ראשונה בקולותיהם של שלושה חברי כנסת מהאופוזיציה ובנוכחות ארבעה חברי כנסת במליאה. אנחנו עושים מאמצים כדי להחדיר את המושג של מפרנסים במדינה, והנה הביטוח הלאומי הגיש אתמול הצעת חוק שבאה להגדיל את התקרה של ההכנסה החייבת בחשלוש דמי ביטוח לגבי חלק מהמפרנסים. אם היום מפרנסים משלמים דמי ביטוח לפי תקרת הכנסה חייבת של שלוש פעמים השכר הממוצע ולא מעבר לזה, מכאן ואילך רוצים שעצמאים ישלמו דמי ביטוח לפי תקרת הכנסה חייבת שהיא ארבע פעמים השכר הממוצע.

י' ארידור:

גם ההטבות שהם יקבלו אחר כך יגדלו בהתאם.

א' ויינשטיין:

המבוטחים העצמאים יצטרכו להגדיל את החשלומים שלהם לביטוח לאומי. נכון שגם הזכאות שלהם תגדל.

איך הגיעו לכך? הכנסת קיבלה חוק המחייב לגבות דמי ביטוח לאומי על 100% של ההכנסה החייבת בעוד שכיום גובים דמי ביטוח רק על 80% מההכנסה החייבת. העצמאים משלמים דמי ביטוח על הכנסתם החל מהשקל הראשון. מוצע כאן להעלות את תקרת ההכנסה החייבת לעצמאים חוץ מתן הקלה לעצמאים בעלי הכנסות נמוכות, שישלמו פחות דמי ביטוח. לא שמעתי שבמדינה חקלאים בעלי הכנסות גבוהות תומכים בחקלאים בעלי הכנסות נמוכות. אם יש בעיה לחקלאים, עם ישראל מסייע להם. אם יש בעיה לתעשיינים, עם ישראל תומך בהם.

לא ההסתדרות היא שמתנגדת להעלאת התקרה גם לגבי השכירים, כי ההסתדרות יודעת היטב שגם השרים הכנסתם איננה עולה על שלוש פעמים השכר הממוצע. יש מספר קטן מאד של שכירים שהכנסתם עולה על ארבע פעמים השכר הממוצע. בהתאחדות התעשיינים שולטים בעלי המפעלים הגדולים המשלמים לעצמם שכר גבוה, והם נחשבים לשכירים, והם המתנגדים לכך. הביטוח הלאומי נכנע למעסיקים ובמקום לגבות את דמי הביטוח האלה משככה קטנה מאד של שכירים שהכנסתם גבוהה, הוא מטיל זאת רק על עצמאים. ההסתדרות רצתה בכך כי היא ידעה שאם יעלו את התקרה לתשלום דמי ביטוח לשכירים הדבר יתבטא גם בהחזרים. אבל הביטוח הלאומי נכנע להתאחדות בעלי התעשייה שהתנגדה להחלת ההוראה הזו על כל המבוטחים, והגיש הצעת חוק שיש בה משום אפליה. גם חבר הכנסת יאיר צבן אמר לי שהוא מוכן להחיל את הוראות החוק המוצע על השכירים.

אשתמש בכל במה כדי להבהיר לציבור מה עושה המוסד לביטוח לאומי. אני מצטער שוועדת העבודה והרווחה אינה מגלה רגישות לבעיות של העצמאים ולענין השוויון.

ד' תיכון:

נגיש הסתייגויות רבות לחוק כדי שהוא לא יעבור.

א' ויינשטיין:

כל אחד מאתנו יגיש הסתייגות אחרת.

י' ארידור:

אני חושב שנציגי הביטוח הלאומי חוזרים בהם היום מההצעה.

א' ויינשטיין:

אני מבקש שנציגי הביטוח הלאומי יעבירו את הלך הרווחה בוועדה למועצת המוסד. להבא ארוש לברוק כל הצעה של הביטוח הלאומי ולהמציא עליה נחונים. לא נתן לכם להביא לכך שבכנסת הנוכחית יאושר חוק מפלה. כאשר

באתי לכנסת היה חוק שאמר כי מסים משלמים לפי סוגי בני אדם, במועצות האזוריות. לא נחזיר את הגלגל אחורנית.

אני מבקש שחדעו כי נעשה הכל כדי שחוק כזה לא יתקבל. אני מבקש לכן לדחות את הדיון בתקנות.

ד' תיכון:

בדברי ההסבר לתקנות כחוב: "עם הגדלת תקרת ההכנסה החייבת בדמי ביטוח למבוטחים הלא שכירים משלוש פעמים השכר הממוצע לארבע פעמים השכר הממוצע יש לשנות את השיעורים המופחתים --". הגדלת התקרה לא אושרה, וכאן מביאים לאישור הוועדה תקנות בהנחה שהחוק יאושר. מבחינה משפטית אסור לך, אדוני היושב-ראש, להביא את התקנות האלה לדיון.

ג' גדות:

יושב לידי איש הביטוח הלאומי. במהלך דבריו של חבר הכנסת ויינשטיין, שנטיתי להסכים אתו, התברר לי שמספר העצמאים שייפגעו מהוראות אלה יהיה קטן ביותר, בעוד אם החוק לא יתקבל העצמאים ישלמו יותר דמי ביטוח.

אנחנו יוצאים מחר לפגרה. אני מבין שבזמן הפגרה יתקיימו כמה ישיבות הן של המליאה והן של הוועדה. אני מציע שאנשי הביטוח הלאומי יבואו לישיבה של הוועדה ויסבירו לנו את החוק על סעיפיו השונים ואת הבסיס שעליו הם מבקשים להתקין את התקנות. לא יעלה על הדעת שנאשר את התקנות בלי לדעת מה קובע החוק. אני מציע כי חיקבע בפגרה ישיבה שבה נשמע הסברים על החוק. מאחר ויש הסכמה לכינוסה של מליאת הכנסת לפחות סעפיים בפגרה, נוכל באותם ימים לזמן גם את ועדת הכספים.

אני מציע להסיר עכשיו את התקנות מסדר היום. שנית, לקבוע ישיבה שבה נשמע הסברים על החוק. ילישית, לאחר שיאושר החוק נדון בתקנות ונאשר אותן.

היו"ר י' כהן:

לא יעלה על הדעת שנאשר את התקנות לפני אישור החוק, מה גם שהחוק עלול לעורר בעיות ויש עליו חילוקי דעות.

א' ויינשטיין:

אני מקווה להכניס שינויים בחוק.

א' שלום:

לדעתי חסרים לנו כמה נחונים. בעבר שילמו העצמאים דמי ביטוח על 80% מההכנסה החייבת. כיום באים להגדיל את התקרה לארבע פעמים השכר הממוצע, ומצד שני מבקשים להקטין את השיעורים של דמי הביטוח. אני רוצה לדעת מזה אומר לגבי השכיר ולגבי העצמאי.

היו"ר י' כהן:

נדון בתקנות לאחר שיאושר החוק. אם העניין יהיה דחוף נקיים ישיבה בפגרה.

תקנות הביטוח הלאומי (סוגי מבוסחים: אינם זכאים לתשלום בעד ילד ראשון)

היו"ר י' כהן:

אנחנו עוברים לסעיף הבא: תקנות הביטוח הלאומי (סוגי מבוסחים שאינם זכאים לתשלום בעד ילד ראשון), למתייחסות לקיבוצים.

י' צבן:

חברת הכנסת עדנה סולודר הייתה הרוח החיה בדיון על תקנות אלה. אני מבקש להתחשב בעובדה שחברת הכנסת סולודר משתתפת בוועידה של מפלגתה ולדחות את הדיון בתקנות. יש ויכוח סביב התקנות. חבל שנתחיל בדיון ואחר כך נבקש לדחות את ההחלטה.

א' קרשנר:

חברת הכנסת עדנה סולודר נסעה לחו"ל.

היו"ר י' כהן:

אין בוועדה חברים שהם האפוסטרופוסים על חוק זה או אחר. איננו יכולים ליצור תקדים כזה בוועדה. חברי סיעתה של חברת הכנסת סולודר יוכלו לבקש התייעצות סיעתית, אם ימצאו זאת לנכון.

אנחנו דנים בתקנות ואני מבקש אח נציגי הביטוח הלאומי להסביר אותן. נשמע קודם כל את ההסברים.

ש' בריצמן:

הבאנו לאישור ועדת הכספים תקנות בענין סוגי מבוסחים שאינם זכאים לתשלום עבור הילד הראשון שהתייחסו לקיבוצים, וזאת בהתאם לחוק ההסדרים במשק המדינה. מאז נכנס החוק לתוקפו ועד 30 ביוני שנה זו, משפחות שיש בהן עד שלושה ילדים והכנסתן איננה עולה על סכום מסוים - - (מ' שטרית: מהו הסכום?) לגבי כלל השכירים הסכום הוא 80% מהשכר הממוצע כפי שהוא מתפרסם מדי פעם בפעם. הסכום כיום הוא 713 שקלים חדשים.

היו"ר י' כהן:

מי שהכנסתו אינה עולה על 713 שקלים חדשים לא מנכים ממנו את התשלום בעד הילד הראשון, מי שהכנסתו עולה על 713 שקלים חדשים איננו זכאי לתשלום בעד הילד הראשון.

ש' בריצמן:

לגבי קיבוצים הצענו באותן תקנות הסדר מיוחד משום שהקיבוצים משלמים דמי ביטוח על פי סידור שהוא שונה מהסידור על פיו משלמים השכירים או העצמאים דמי ביטוח. הגענו להסדר עם הקיבוצים על פיו 25% מכל הילדים בקיבוצים יקבלו החזר של התשלום בעד ילד ראשון בדומה לחתך הקיים בכלל האוכלוסיה העירונית השכירה. ההסדר הזה נקבע בתקנות שאושרו על ידי ועדת הכספים ונכנס לתוקפו מינואר 1986.

מאז אושרו התקנות קרה משהו. הקיבוצים הגישו בג"ץ נגד המוסד לביטוח לאומי בענין שיטת חישוב ההכנסה לפיה משלמים דמי ביטוח. המוסד לביטוח לאומי הפסיד בבג"ץ וכתוצאה מכך חברי הקיבוצים משלמים דמי ביטוח על הכנסות יותר נמוכות יחסית. אנחנו טענו שבסל ההכנסות של חברי הקיבוצים צריכים להיכנס כמה וכמה מרכיבים ואחד מהם הוא הגימלאות. בג"ץ קבע שאמנם אלה הם מרכיבי ההכנסות, אבל למעט הגימלאות.

היו"ר י' כהן:

כולל הוצאות מחיה?

ש' בריצמן:

כולל הוצאות מחיה אבל למעט גימלאות.

ש' בריצמן:

כתוצאה מהשינוי הנובע מפסיקה הבג"ץ אנחנו נצטרך להחזיר את התשלום עבור הילד הראשון ל-45% מילדי הקיבוצים במקום ל-25% כפי שנקבע בהסדר. זה מנוגד להסדר ואנחנו חושבים שזה לא צודק. כדי לחזור לאותו הסכם על החזר התשלום בעד הילד הראשון ל-25% מילדי הקיבוצים אנחנו מבקשים לחקן את התקנה ולשנות את שיעור ההכנסה לזוג שלפיה משלמים או לא משלמים קצבת לילד הראשון מ-118% ל-106%. הכנסה לזוג שעולה על 106% לא חזכה בהחזר, והכנסה מחת ל-106% חזכה בהחזר.

י' צבן:

לאור נסיוני עם אנשי הביטוח הלאומי בכלל ועם הדובר הנכבד במיוחד, אני מניח שהעובדות והנחונים הם לא רק נכונים אלא גם מלאים. ואני מודיע שאני נוטה לחמוך בחיקון המוצע. אבל אני חייב לציין שנקלענו לחסוכת סביב הנושא של קצבת הילד הראשון כשיטה של חקבולים. השיטה היא מסובכת, יש בעיות בגבול של 80% מהשכר הממוצע. מי שמשתכר שקל או שני שקלים נוספים עלול לעבור את הגבול ולאבד את זכותו להחזר. עובדים בודקים את חישובי המשכורת שלהם כדי לא לעבור את הקו הזה, וכך הם פוגעים בזכויות הסוציאליות שלהם. אנחנו בונים מערכות מעורחות מכל הבחינות.

יש גם בעיה של משפחה שיש לה חמשה או ששה ילדים, אבל חלק מהם עברו את גיל 18 והם משרחים בצבא.

ג' גדות:

זה לא שייך לענין שבו אנחנו דנים.

י' צבן:

זה בהחלט שייך כי מדובר על החזר קצבה עבור הילד הראשון.

מ' שטרית:

בכנסת הקודמת הגשתי הצעת חוק פרטית שבאה לכלול במסגרת הזו ילדים עד גיל 21, עד גמר שירות החובה שלהם. הצעת החוק הזו עברה בקריאה ראשונה בניגוד לדעת הממשלה, ומאז לא חלה כל התקדמות בענין. אני מציע להגיש מחדש את הצעת החוק.

י' צבן:

מה שאתה אומר עכשיו מרחיק לכת. אתה מציע לשלם קצבאות לילדים עד גיל 21. כרגע אינני מציע זאת. אני מבקש דבר אחד בלבד, שמשפחה שיש לה 4 ילדים והיא הופכת להיות משפחה בח 3 ילדים לצורך תשלום הקיצבה בשל העובדה שאחד מילדיה החגייס לצבא, לא תיפגע, שכן במקרה כזה הסכום קטן מ-258 שקל ל-90 שקל.

מ' שטרית:

לפי איזו פרוצדורה אתה מציע לעשות זאת?

י' צבן:

הגשתי הסתייגות בנושא זה.

החיקון שמציעים אנשי הביטוח הלאומי זוהי מסקנה מפסק הבג"ץ. אני חושב שפסק הבג"ץ הוא צודק, כי עקרונית לא היו צריכים לכלול בהכנסה החייבת בדמי ביטוח גם את הגימלאות. אבל כיוון שההכנסות של הקיבוצים חושבו לפי הבסיס הקודם שכלל גם את הגימלאות, מוצע עתה חיקון לתקנות שיאפשר להחזיר את התשלום בעד ילד ראשון ל-25% מילדי הקיבוצים. לגבי דידי זוהי מסקנה סבירה. נקודת המוצא המוסכמת על הוועדה, הקיבוצים

והביטוח הלאומי, ליש להתייחס לא כלוסייה בקיבוצים כמייצגת את הממוצע של האוכלוסייה בארץ לצורך החזר התשלום בעד הילד הראשון, ואני מציע לדבוק בכך. אבל הנוהג בוועדה הוא שאנחנו שומעים את נציגי הצדדים בטרם הכרעה. אני מציע שנזמין לכאן את נציגי התנועה הקיבוצית ואחר כך נקבל את ההחלטה.

א' ויינשטיין:

ההצעה הזו מבוססת על פסק הבג"ץ. אני מבקש לקבל את הנוסח של פסק הבג"ץ כדי לעיין בו.

מ' שטרית:

לדעתי הוועדה צריכה לאשר לאלתר את התקנות. התקנות האלה באות לתת תוקף חוקי להסדר שהושג בין הביטוח הלאומי, הוועדה ואנשי התנועה הקיבוצית. שמענו את נציגי התנועה הקיבוצית. הם הסכימו להסדר. אין הצדקה להזמין שוב את נציגי התנועה הקיבוצית לאחר שלא הזמנו את נציגי ערי הפיתוח או שכונות המצוקה. אני מאמין שחברי הכנסת מייצגים בוועדה את כלל אזרחי ישראל. חבר ועדה שרואה עצמו כמייצג את האינטרסים של הקיבוצים יתקשר אתם ויציא כאן את עמדתם.

מ' בר-און:

הוועדה מזמינה נציגים של כל האקטורים שמבקשים להופיע בפניה.

מ' שטרית:

אני מבקש לרשום בפרוטוקול שאני שומר לעצמי את הזכות להזמין את מי שאני חושב שנפגע או עלול להיפגע מחוק או תקנות שנדונות בוועדה. מדובר כאן בתקנות שאינן מפלות לרעה את הקיבוצים אלא להיפך, משוות אותם לכלל האוכלוסייה בישראל. אם הקיבוצים חושבים שהם נפגעים מהתקנות, אני מסכים שתיעשה בדיקה שתביא בחשבון את כלל ההכנסות של הקיבוצים, גם ההכנסות מהמפעלים ובתי הארחה, ואם הממוצע למשפחה יהיה נמוך מ-80% מהשכר הממוצע הם יקבלו החזרים. אני סבור שאם ילכו בדרך הזו נגלה די מהר שהקיבוצים דווקא יוצאים נשכרים מן ההסדר.

אני מבקש להביא להצבעה את התקנות.

ג' גדות:

אני מציע לאשר את התיקון המוצע לתקנות כי הוא מתחייב מהחלטת הבג"ץ. מה גם שאיש מאתנו לא היה רוצה שדין הקיבוצים יהיה שונה מהדין שחל על כלל האוכלוסייה.

ח' רמון:

לענין המשלחות, כל קבוצה שמרגישה שהממשלה עומדת לקפח אותה רשאית לפנות לוועדה ולבקש להופיע בפניה, והוועדה אמנם נענית לבקשה ומזמינה את נציגי אותה קבוצה לבוא ולהשמיע את השגותיה והערותיה.

לגופו של ענין, אני מקבל את כל הנחונים שהוצגו בפנינו, אבל אני מבקש יהות לברר את הענין עם הנוגעים בדבר.

היו"ר י' ארידור:

אתה מבקש התייעצות סיעתית? את אינך מבקש התייעצות סיעתית, אעמיד את התקנות להצבעה.

מ' בר-און:

מדובר במגזר גדול וחשוב שמן הראוי לשמוע את עמדתו.

היו"ר י' ארידור:

מחר אין ישיבה של הוועדה. אם לא נצביע היום נצטרך לקיים ישיבה מיוחדת לצורך זה.

ח' רמון:

אני מניח שהם לא ידעו שהתקנות כלולות בסדר היום. אני מציע שנחקש אתם בטלפון ונברר מהי דעתם על התקנות.

היו"ר י' ארידור:

את ההצעה הזו אני מקבל. אני מבין שאתה מבקש שהות מסוימת לברר את העניין במהלך הישיבה הזו. נוכל גם לקיים היום ישיבה נוספת לפני ישיבת המליאה.

ח' רמון:

נקדיש לכך רבע שעה. נשמע אותם ונצביע.

היו"ר י' ארידור:

לא נזמין אותם. אתה רשאי להתייעץ אתם.

ח' רמון:

אם הם ירצו לבוא ולומר את דעתם, צריך יהיה להזמין.

היו"ר י' ארידור:

אני דוחה את המשך הדיון בתקנות אלה לשעה יותר מאוחרת היום, שעליה תימסר הודעה. אני מודיע שהישיבה תתקיים בשעה שתים אלא אם כן תימסר הודעה אחרת.

קביעת מוסד ציבור לענין סעיף 46 לפקודת מס הכנסה - העמותה "תנופה לצמיחה"

היו"ר י' ארידור:

שר האוצר מבקש מהוועדה לקבוע את העמותה "תנופה לצמיחה" כמוסד לענין סעיף 46 לפקודה. אני מציע לאשר.

הוחלט: לאשר את קביעת העמותה "תנופה לצמיחה" כמוסד לענין סעיף 46 לפקודה משנת המס 1986.

תקנות מס הכנסה (כלליה בדבר ניהול פנקסי החברות של חברות בהתקפת חוץ ושל שותפויות מסוימות וקביעת הכנסתן החייבת)

היו"ר י' ארידור:

אנחנו עוברים לדיון בתקנות מס הכנסה. אני מקדם בכרחה את המשלוח שהוזמנה להופיע בפנינו כדי להעיר את הערותיה לתקנות. אבקש את חברי המשלוח להציג את עצמם.

מ' שמיר:

אני מכהן כיו"ר ארגון משקיעי חוץ בישראל. אני נשיא חברת וישיי לאלקטרוניקה ועומד בראש המפעל שהקמנו עכשיו בדימונה, מפעל שהחל כבר לייצא. נמצא עמי מר יעקב איתן, החשב של חברת וישיי.

בשעתו ממלכת ישראל נחנה הסבות מסוימות למשקיעים, במיוחד למשקיעי חוץ, במסגרת חיקונים מס' 15 ו-17 לחוק לעידוד השקעות הון. אני בדעה

שהטבות אלה שימשו ועדיין משמשות מנוף משמעותי שבאו ושחבאנה. הטבות אלה ניהנו וראינו אותן באור חיובי. בהמשך הגענו לשלב שבו היחה המלצה, שהיום כבר כלולה בחוק, לאפשר למשקיעי חוץ להציג את הדו"חות הכספיים שלהם במונחים דולריים. בשעתו כארר היחה ההמלצה עוד לא היו חקנות שיאפשרו לדעת מהי הכוונה, וכולנו סברנו לחומנו שהדו"חות הכספיים שאנחנו מכינים ומגישים בערכים דולריים לחברות-האם בארצות הברית אלה דו"חות המוצגים לפי כללי החשבונאות האמריקאים.

בשעתו כדי לא לעכב את קבלתו של חיקון מס' 25, שאני מברך על קבלתו, ואגב כבר יש לו תוצאות מסוימות בשטח, אמרתי לממונה על הכנסות המדינה, מר ברוך, שעדיף שהחיקון יאושר גם בלי התרגום למונחים דולריים ובלבד שלא תידחה קבלתו. ועוד הוספתי ואמרתי: הבה נניח שהמפעל מתנהל בלונג-אייילנד. היינו בטוחים - וכך גם דיווחתי לחו"ל - שזה מה שעומד לקרות.

המשמעות של החקנות המונחות לפנינו היא שאת אותן הטבות שקיבלנו בגין מלאי ובעיקר פחת רוצים עכשיו לקחת מאתנו חזרה. וזוהי גזירה קשה ביותר, שאינני יודע איך אפשר יהיה לעמוד בה מכל בחינה שהיא - כספית, ציבורית וכבחינת האמינות.

אביא דוגמה עם נתונים. נניח שמשקיע חוץ רכש ציוד במאה דולר. עבורו מאז ועד היום אלה אותם מאה דולר בניכוי הפחת. לא יתכן שבמעבר לדיווח הדולרי יתורגם ערכו של הציוד לשקלים בעת הרכישה, ונניח לצורך הדוגמה שאותם מאה דולר היו אז מאה שקל, ועכשיו יתורגם הסכום בשקלים בחזרה לדולרים והסכום יהיה עתה שני דולרים. את הפער בין השנים אנחנו רואים כהלאמה.

אני חושב ומאמין שזה לא צודק. אי אפשר בהזדמנות שעושים מעשה טוב לעשות גם פוגרום קטן, וסליחה על הביטוי. אני חושב שזה יגרום נזק בל ישוער בנוסף לנזק שנגרם כבר לאמינותה של ממשלת ישראל בעיני משקיעי חוץ.

אני מציע לעשות דבר פשוט ולקבוע שהערך הדולרי שהיה לאותו ציוד או מלאי הוא יהיה הערך הדולרי, ולא ללכת הלך וחזור ובדרך לאבד את האמינות.

הצגתי את הנושא בצורה הפשוטה ביותר כדי לא להתפלפל ולהיכנס למערכת חשבונאית מסובכת.

היו"ר י' ארידור:

אבקש את נציב מס הכנסה להסביר לנו מהי ההצדקה לחקנות.

י' רבינוביץ:

בהוראת השעה שאושרה, בלי קשר להנהלת החשבונות הדולרית כפי שמוצע בחקנות, אמרנו: אנחנו רוצים את המלאי בערך ריאלי. הטענות האלה הושמעו פה גם בדיון על הוראת השעה בקשר לניהול חשבונות בשקלים. טענו לעומתנו כאילו אנחנו רוצים מיסוי על העבר. כי מה קרה? כל שנה הצהירו על המלאי בערך נומינלי. על ידי כך ניתנה הטבת מס לא מוצדקת לכל המשק לאו דווקא למשקיעי חוץ. אמרנו שפעם אחת צריך לשים לזה סוף ולקבוע את המלאי בערך ריאלי בסוף שנת המס, וזהו שערך המלאי שאישרתם בהוראת השעה.

מ' בר-און:

זה במונחים שקליים?

י' רבינוביץ:

כן, במונחים שקליים. אותה בעיה קיימת לגבי משקיעי חוץ והנהלת החשבונות הדולרית. המלאי שדווח עליו במאזנים של הפירמות הזרות למשקיעי חוץ היה

לדוגמה מאה אלף דולר, ולצרכי מס - אלף דולר, כי המלאי ניחן בערכים שקליים נומינליים במאזנים של שנים קודמות. זאת הבינו משקיעי חוץ והבינו כולם. כאשר זה פעל בכיוון של הקלה במס הבינו זאת כולם. במאזן מופיע מלאי בערך של מאה אלף דולר, ולצורך מס הכנסה הוא שווה אלף דולר.

אחזור על ההסבר. בחוק המיסוי (הוראת שעה) קבענו חיאוס מלאי. אמרנו: אם קנית מלאי בדולר אחד, הוא צריך להופיע בסוף השנה בדולר אחד, ולא בעשרה סנט בגלל אינפלציה. ואז לראשונה בשנת המס 1985 אנחנו נותנים את המלאי בערך דולרי. לכאן באו משלחות וטענו את אוחן טענות: אתם ממסים את העבר. אתם דורשים מס על העבר. בעבר נחתם זאת, אנחנו חיינו באשליה שזה עומד להימשך. תמשיכו בכך הלאה. לא קיבלתם את הטענה הזו לגבי כל עם ישראל ואמרתם שאחם רוצים את המלאי בערך ריאלי. הוא הדין משקיעי חוץ. משקיעי חוץ הגישו מאזנים דולריים לחו"ל לצרכים פנימיים או לצרכים אחרים והצהירו על המלאי כל שנה בערכים דולריים אמיתיים, כי כך זה מחייב מניהול חשבונות בדולרים. אבל לצרכי מס ערך המלאי הופיע בשקלים נומינליים. וכך מלאי של מאה אלף דולר המוצג במאזן, לצרכי מס נחשב לאלף דולר. 99 אלף דולר נחנו כהוצאה על חשבון מס הכנסה בשנים שעברו.

בבואנו לתאם את החשבונות ולהתיר ניהול חשבונות בדולרים, אנחנו אומרים: אם הצהרת לצרכי מס על מלאי שערך אלף דולר, אתה חייב להמשיך ולחשב את המס לצרכי מס באלף דולר ולא במאה אלף דולר כפי שזה מופיע במאזנים הדולריים שלך, שאם לא כן מדינת ישראל נותנת מתנה נוספת של 99 אלף דולר שזהו ההפרש - והפרש חמידי, כי עושים סכאן ולהבא תמיד.

הוא הדין לגבי ציוד. נקנה ציוד במיליון דולר. היות והוא הוצג בערכים שקליים - הותרה ריבית. הציוד נקנה בכספי הלוואות או חוץ עצמי, וכך ניתנה הגנה או ניתנה ריבית.

היו"ר י' ארידור:

הטיעון הכלכלי שלך הוא מבוסס. אבל מה תאמר לחברה שבמשך עשר שנים נהגה לפי חקנות מסוימות, שאפשרו לה את התהליך הזה, ועכשיו אתה רוצה לתקן את החקנות בעקבות החוק ולחייב בהצהרה אמיתית על ערך המלאי? מנהלי החברה יאמרו: עשר שנים נהגנו כך, אתה רוצה הצהרה אמיתית, תקבע זאת מכאן ולהבא, ואל תקח מאתנו את הרווח שעשינו כתוצאה מחישובים כלכליים מלאכותיים אבל נכונים מבחינת החוק. אם אתה נוטל זאת מאתנו, אתה פוגע בכל מה שהיה בעבר. ההסדר שנקבע לא היה נכון, אינך יכול לתקן אותו עכשיו רטרואקטיבית.

י' רבינוביץ:

כל עוד המשיכו בערכים שקליים נומינליים - אתה צודק.

היו"ר י' ארידור:

אינני מדבר על החקנות מכאן ולהבא, אלא על מה שקרה לפני עשר או חמש שנים.

י' רבינוביץ:

גם בדו"חות שהוגשו עד עכשיו במאזן הוצג מלאי של מאה אלף דולר.

היו"ר י' ארידור:

אבל ידעו שזה לא חייב במס.

י' רבינוביץ:

ידעו שהמס על כך נדחה.

ח' רמון:

לפני עשר שנים וגם לפני חמש-שש שנים לא הייתה בעיה. הבעיה החלה לפני שלוש-ארבע שנים.

י' רבינוביץ:

ידעו שהמס נדחה בלבד. נניח שאנחנו ממשיכים בחכונאות שקליח והאינפלציה נעצרה, והיא מגיעה לאפס. באותו רגע חלה אותה פעולה שנעשיה עכשיו. יש תשלום של מלוא המס על המלאי. ברגע שהאינפלציה היא אפס, אוהם משקיעי חוץ ללא כל תיקון בחוק צריכים לשלם לנו את כל המס בגין העבר. האם נחוקק חוק מיוחד שיעניק פטור ממס בגלל בלימת האינפלציה?

מ' בר-און:

מדוע באינפלציה אפס חייבים לשלם מלא מלא על המלאי?

י' רבינוביץ:

נניח שמלאי מוחזק במשך חצי שנה בממוצע. בשנים עברו הייתה אינפלציה של 250%, לדוגמה. זאת אומרת שהצהרת בערך על חמישית מהמלאי הריאלי שלך. המלאי כל הזמן מתגלגל והוא נמכר בערכים ריאליים והוא יוצר רווח. אם במשך חצי השנה האחרונה - ונניח שזוהי בערך החקופה של החזקת המלאי - לא תהיה אינפלציה, קנית מלאי בדולר והוא הוצהר בדולר, ובאופן אוטומטי כל הרווח שנצבר בעשר שנים ממוסה.

ד' תיכון:

ומה המצב לגבי ציוד?

י' רבינוביץ:

מייד אסביר את המצב לגבי ציוד. לגבי מלאי עצם עצירת האינפלציה והמשך ניהול ספרים בערכים מקליים, יביאו אותנו לאותו מצב שאומרים כי אי אפשר להסבירו בחו"ל.

בענין הציוד - בפועל התרנו את הציוד כהוצאה מייד עם הרכישה. בשנת 1984 התרנו 90% מעלות הציוד כהוצאה כיוון שזה לא היה נכס קבוע.

הי"ר י' ארידור:

מהן ההכנסות הצפויות לאוצר מן התיקון הזה בתקנות לגבי העבר?

י' רבינוביץ:

איננו יודעים. אלה הם מספרים שיתגלו רק בדיווח.

מעטית התרנו את הציוד כהוצאה.

אם היינו מחוקקים חוק ואומרים בו: למשקיעי חוץ פחת בשנה ראשונה - מאה אחוז, שזה מה שהיה בפועל, לאיש לא הייתה טענה. אם היינו אומרים שיעור הפחת לציוד לתעשייה או לציוד של משקיעי חוץ הוא מאה אחוז, איש לא היה בא בטענות. באופן מעשי נתנו פחת של מאה אחוז. עכשיו באים ואומרים: אמנם נתתם פחת של מאה אחוז, עכשיו תנו לנו שוב את אותו פחת שכבר קיבלנו. על ידי המימון של עלות הציוד, שזה החזר הקרן, נתנו מאה אחוז פחת. זו הייתה הטענה בנושא השקלי כאשר אישרתם את הוראת השעה.

הי"ר י' ארידור:

האם לחברי הוועדה יש שאלות למשלחת? חבר הכנסת דן תיכון, בבקשה.

ד' תיכון:

מדוע לא נאחס לכאן עם רואה חשבון שיטיב תשובות מקצועיות?

י' רבינוביץ:

אין ויכוח מקצועי בינינו.

היו"ר י' ארידור:

אם אין שאלות נוספות למשלחה, רשות הדיבור למר משה שמיר שיטיב לחבר הכנסת דן תיכון וגם לנציב מס הכנסה.

מ' שמיר:

שאלתו של חבר הכנסת תיכון מובנת לי מאד. את ההזמנה לישיבת הוועדה קיבלתי אחמול אחר הצהריים. פניתי לרואה החשבון והוא טען לא יכול היה לבוא. הוא לא יכול היה לשנות את לוח הזמנים שלו. הוא ביקש ממני להביא לוועדה את המשאלה של לשכת רואי החשבון להופיע בפניה.

אדוני היושב-ראש, אתה שאלה בדיוק את השאלה שאין לי תשובה עליה למשקיעים. וכאשר אני מדבר על משקיעי חוץ הוראת השעה איננה רלוונטית לגביהם, כי הם פעלו או לפי תיקון 15 או לפי תיקון 17. ואם היום הם ממשיכים לפעול, הם ימשיכו לפעול לפי תיקון 25. אם אנחנו אומרים למשקיע: המס שאחרי חייב לשלם הוא 10% - - (ד' תיכון: זה החל מ-1 באפריל 1985). אני צריך להגיד למשקיע: החוק אמנם נתן לך קונצסיה של 10% מס, אבל דע לך שבגלל "חטאי" העבר המס שתשלם יהיה 40% ויכול להגיע ל-80%. זה בלתי אפשרי, ואני אומר זאת מידיעה אישית.

ח' רמון:

מהי תשובתך לטענה שאם לא הייתה אינפלציה היית מגיע לאותה תוצאה?

מ' שמיר:

לקראת ההופעה בוועדה חיפשתי את אלישע שחמון, שהוא נשיא מוטורולה ישראל, כדי שיצטרף אלי, ואז החברר לי שהוא בחו"ל. במוטורולה פירוש הדבר חוספת מס של 15 מיליון דולר. זה לא יקום ולא יהיה, זה בלתי אפשרי. זוהי גזירה שאי אפשר לעמוד בה. אבל אני מדבר על העקרון. אי אפשר לקחת קונצסיה או מחנה או חטבה ולומר: בהזדמנות זו עכשיו תחזירו אותה.

על משקיעי חוץ חל תיקון 25 שאיננו מוחנה באינפלציה. בין אם יש אינפלציה גבוהה ובין אם יש אינפלציה אפס, תיקון 25 קובע את שיעור המס בלי להתחשב באינפלציה.

י' רבינוביץ:

מזה שייך לענייננו?

ד' תיכון:

תיקון 25 קבע מיעורי מס נמוכים, הוא לא החייחם לאינפלציה.

ח' רמון:

מחר אין אינפלציה, מה קורה?

מ' שמיר:

אם אין אינפלציה ואני מביש דו"ח על הכנסותי במונחים דולריים, לפי כללי החשבונאות האמריקאים, ואני מתחיל את מאזן הפתיחה עם יתרת המלאי בדולריים, לא קרה לי שום דבר. אם יב לי נכסים קבועים, ציוד, במיליון דולר, אני נכנס עם אחוז מסוים לפי שיעור הפחת על אותם מיליון דולר.

ח' רמון:

חטביר מה קורה לגבי מלאי.

מ' שמיר:

קניתי חומרי גלם בדולרים ואני מגיש דו"ח כספי במונחים דולרים. אלה אותם דולרים. (ח' רמון: אבל שילמת בשקלים..)

היו"ר י' ארידור:

השאלה היא פשוטה. נכון שיש בכך מבחינה כלכלית, לא משפטית, מיסוי רטרואקטיבי, אבל המיסוי הזה היה בא מאליו באופן אוטומטי אם האינפלציה הייתה נעצרת לגבי מלאי כיוון שבאיזה שלב היית קונה מלאי ומוכר אותו פרט לרווח סביר באותו מחיר. ממילא היית מגיע באיזה שלב לתשלום מס גם בלי כל חרגילים של הנהלת חשבונות. מהי התשובה שלך לטענה שבכל מקרה היית משלם את המס. נכון שיש כאן חרגילים של הנהלת חשבונות, אבל הם אינם צריכים להסוות את העובדה שהיית משלם את המס.

איחן יעקב:

הטענה נכונה לגבי המלאי, ולמעשה גם לגבי ציוד אבל בטווח יותר ארוך.

היו"ר י' ארידור:

אני רוצה להבין: אין לכם ערעור על אותו חלק של החקנות הנוגע למלאי?

איחן יעקב:

זה היה קורה אם האינפלציה הייתה נעצרת. אבל יש טענה אחרת. משקיעי חוץ קיבלו קודם הטבות לפי תיקון 17. בצד מסוים הם קיבלו הגנה כפולה שעכשיו רוצים לקחת אותה, אבל מהצד השני לא הייתה הגנה לגבי דברים מסוימים, כמו למשל לגבי העברת הפסדים משנה לשנה, שהם לא היו צמודים. בא האוצר ולקח את הצד שהיה נוח לו.

היו"ר י' ארידור:

זוהי טענה מסוג אחר. זו לא טענה נגד החקנות שהובאו בפנינו. אתה טוען שאם לוקחים כאן, ובצדק לוקחים, מדוע לא נותנים הטבות אחרות.

מ' שמיר:

בדעתו הגשתי לממונה על הכנסות המדינה נייר שבו ערכתי חשבון שבא להחזיר לאוצר את כל מה שאפשר לכנות כהגנה כפולה, ומצד שני בא לתת הגנה על מה שלא היה מוגן, והדבר העיקרי והמכריע היה מתן הגנה על הרווח בשנה השוטפת. ואז יצא דבר מוזר מאד שצד אחד עמד כנגד צד שני וההפרש היה בטל בשנים.

החלק האידיאולוגי בטענה של מינהל הכנסות המדינה הוא: חחדר לי מה שקיבלת ללא הצדקה..

י' רבינוביץ:

זו לא הטענה.

מ' שמיר:

אני אומר שאי אפשר להוציא אח הצימוקים מתוך העוגה. זה לגבי מלאי, בעיקר כאשר ההנחה על אפס אינפלציה היא תיאורטית.

ח' רמון:

מדוע היאורטית? אם מאינפלציה של 250% אתה יורד לאינפלציה של 20%, אמנם אינך יורד לאינפלציה אפס, אבל זוהי ירידה דרסטית.

מ' שמיר:

יש כאן גם מומנט פסיכולוגי מעבר למומנט הכלכלי, ומול הגורם הפסיכולוגי אני אינני מסוגל לעמוד. זה מחייב להגיד למשקיע: חחזיר מה שניחן לך.

ח' רמון:

איך הסברת למשקיעים בוו"ל שבכרינת ישראל ניתן פחות של מאה אחוז בשנה אחת?

מ' שמיר:

הוראח השעה לא חלה על משקיעי חוץ כי עליהם חל או תיקון 17 או תיקון 25. (י' רבינוביץ: שם זה ניתן).

הפירוש שנתן לכך המשקיע שהמדינה נותנת למשקיעי חוץ הטבה רצינית במס.

ד' תיכון:

אומר הנציג שזה הוכר כתוצאה מניגה אחת.

היו"ר י' ארידור:

הנקודה היא ברורה. אין טענה רצינית שההוראות אינן כשורה מבחינה חשבונאית. (ח' רמון: יש טענה של: נותנים מספיק הטבות). יש טענה שמסמעותן הכלכלית של התקנות היא פגיעה במשקיעי חוץ כאשר לא ניתן לה איזון בדברים אחרים.

מ' שמיר:

אני מקבל את מה שאמרת בתוספת אחת, שאין אפשרות להגיד למשקיע: תחזיר לי את ההטבות שקיבלת.

היו"ר י' ארידור:

זוהי הטענה הפסיכולוגית.

ד' תיכון:

כיצד ישפיע היישום של התקנה על מצבם רוחם של משקיעי חוץ, שרוצים להשקיע בעקבות תיקון 25?

מ' שמיר:

אני מודה על השאלה. זה ישפיע בצורה חמורה ביותר.

היו"ר י' ארידור:

ביררנו את הבעיה. נמשיך לדון בנושא. תודה רבה למשלחת. בדיון נביא בחשבון את ההערות שלכם.

מ' שמיר:

אני רוצה לשים דגש על הערתו של חבר הכנסת דן תיכון.

היו"ר י' ארידור:

לא ביטלנו את הבעיה הפסיכולוגית. אני מודה לכם.

אני מנסה למקד את הדיון. אין מחלוקת ממשית על כך שהתקנות האלה הן נכונות מבחינה חשבונאית. זה ברור. עכשיו יש שתי אפשרויות - ולכן הצגתי את השאלה לנציג מס הכנסה: האחת, שההכנסה הצפויה מביצוע התקנות היא קטנה מאד, ואז חמל להגיע לאי הבנות עם משקיעי חוץ; והשניה, שההכנסה הצפויה היא גדולה מאד, ואז הם נפגעים בצורה ממשית. השאלה אם הנזק שיכול להיגרם כתוצאה מהמהלך החשבונאי הזה שהוא נכון כשלעצמו שווה למדינת ישראל לסווח ארוך.

ח' רמון:

אני רוצה להציג את השאלה בסדר הפוך: אם זה שולי, כדאי שיהיה סדר; ואם זה משמעותי, כנראה שעשו כאן רווחים לא מוצדקים על חשבון רווחי אינפלציה שאינם לא התכוון לתת אותם למשקיעי חוץ. זוהי הנקודה המכרעת. רצינו לתת הטבות למשקיעי חוץ; לא רצי לתת להם את מה שהם

קיבלו. הם קיבלו הרבה מעבר למה שהחכווננו לתת. אם אומר מר שמיר שרק מוטורולה חילץ לשלם 15 מיליון דולר כחוצאה מהחקנות, ברור שהחקנות האלה הן חיוניות.

ישבנו בוועדת המסנה שהייתי יושב-ראש שלה והטענות האלה נשמעו חוץ בכי חמוריים. הנושא הזה הוצג בפנינו ולא קיבלנו את העמדה הזו לגבי משקיעים ישראלים, תעמיות ישראליות, ושם זה היה פחות חמור.

אני מציע להפסיק לאפשר לאנשים להרוויח מהאינפלציה. ככל שפחות אנשים ירוויחו מהאינפלציה כן יגדל הסיכוי שהאינפלציה לא תתחדש.

היו"ר י' ארידור:

אינני יכול להוכיח זאת, אבל אני חושב שזה נכון.

ח' רמון:

בכל מקום שאפשר לסתום פרצות שנוחנות יחרון לאנשים כתוצאה ממצב אינפלציוני, צריך לסתום אותן. ובמקרה זה התברר מעל לכל ספק שאם יש אפט אינפלציה הם משלמים את המס הזה בלי שום תקנה.

אני מבקש לכן שנאשר את החקנות ובכך נסייע לבלימת האינפלציה.

ד' חיבון:

היום לפני שנה ישב כאן הממונה על הכנסות המדינה והגן בחמת זעם על תיקון מס' 25 לאחר שהוועדה חשבה שהוא נוחן למשקיעי חוץ הטבות מפליגות. הוועדה לא רצתה לאשר את התיקון הזה. ואז הופעל על הוועדה לחץ עצום על ידי ראש הממשלה שעמד על כך שנאשר את התיקון כדי לעודד השקעות חוץ העומדות בער, וכינייהן אותה השקעה שנתבשרנו עליה. נתנו בתיקון זה הטבות מפליגות ולדעתי שלא בצדק.

הממונה על הכנסות המדינה שהביא את הצעת התיקון לחוק ניסה לשכנע אותנו שעד עכשיו הברחנו את המשקיעים.

צודק חבר הכנסת חיים רמון בטיעון שלו שאסור לעודד רווחים אינפלציוניים. ומי שמצפה להרוויח בעיקר מן האינפלציה צריך לעצור אוחו. אבל קיימת מציאות שבה אנחנו רוצים לעודד השקעות זרות. יכול להיות שאנחנו באים לעשות צדק עם שלמונות המס, אבל מצד שני אנחנו פוגעים במשקיעים הזרים. מה שדרוש לנו היום זה יוחר משקיעים ופחות הכנסות. העניין כולו איננו כל כך נחיר לי. אינני עד כדי כך מקצוען כחחום הזה שאני יכול לומר לך שהטענה שלך צודקת ואילו הטענה שלהם איננה צודקת.

ח' רמון:

אין כאן מחלוקת חשבונאית.

היו"ר י' ארידור:

האם שר האוצר מודע לא רק להצדקה החשבונאית של העניין, שבה אין ספק, אלא גם להשלכה הכלכלית שלו?

ח' רמון:

אני חושב שאסור כלל לחפלות את השאלה. שר האוצר חתום על הפניה לוועדה לאשר את החקנות. האם שר האוצר לא שקל את העניין לפני שהוא הביא את החקנות לאישור?

פ' גר-און:

כפי שאיננו בקיא בנושא אני מתרשם שמנחיתים כאן מכת גרעין חריפה מאד על משקיעי חוץ. האם לא נכול לחשוב על הדרגתיות מסוימת כדי להביא להבראת המצב?

היו"ר י' ארידור:

ברור שהם הרוויחו הרבה מן האינפלציה ועכשיו נוטלים זאת מהם. לכן שאלתי את השאלה הכלכלית ולא החשבונאית.

ח' רכונ:

המשט הרוויח מיליארד דולר מס ב-1984 והוא שילם את הכל הישנה. זה חל על כל המשק.

י' רבינוביץ:

אני רוצה ליהיה ברור שזו לא חובה אלא ברירה. מי שזה לא כדאי לו, לא חייב ללכת לזה. (ד' תיכון: מהי האלטרנטיבה?) האלטרנטיבה היא תיקון 15 או תיקון 17 למי שזה נוח. ניהול חשבונות בדולרים זו לא חובה. זוהי ברירה.

התקנות בענין ניהול חשבונות בדולרים הן בדיון כבר הרבה חדשים. משלחות מכל הסוגים עם רואי חשבון ובלי רואי חשבון היו אצלנו, היו אצל הממונה על הכנסות המדינה וגם אצל שר האוצר. ואחרי כל זה הגשנו את התקנות לאישור. זה לא עליהם בחטף.

ד' תיכון:

איך אני יכול לוודא שאנחנו עומדים לאשר את תיקון 25?

ח' רכונ:

זה לא שייך לענין. האידיאולוגיה היא שצריך לתת להם מה שרוצים לתת ולא מה שנובע ממציאות כלכלית.

היו"ר י' ארידור:

אני קצת חושש להעמיד את התקנות להצבעה מפני שיכול להיות שלהצבעה יהיו תוצאות שאיש מחברי הוועדה לא יהיה שלם אתן. אני מציע לכן פרוצידורה משונה במקצת, שאנחנו נאשר את התקנות, אבל שר האוצר יכול תמיד לא לחתום על תקנות אם זהו רצונו. אנחנו נעביר לשר האוצר את כפרוטוקול של הישיבה, והוא יקרא את ההערות של חברי הוועדה. אם הוא יחליט לאור ההערות שאין ברצונו לבצע את התקנות לא נבוא אליו בטענה אם הוא יביא אלינו תקנות אחרות.

ד' תיכון:

אבל בכל מקרה הוא ידווח לוועדה על החלטתו.

היו"ר י' ארידור:

בכפוף לכך אנחנו מאשרים את התקנות.

י' רבינוביץ:

אני מבקש להציע שני תיקונים בתקנות.

היו"ר י' ארידור:

חמסור את התיקונים האלה לפרוטוקול.

אנחנו מאשרים את התקנות. אנחנו מעבירים את הפרוטוקול של הישיבה לחסומת לבו של שר האוצר, והוא יחליט אם אין ברצונו לחתום על התקנות או לחקן אותן. אנחנו מבקשים משר האוצר להודיע לנו על החלטתו. מכל מקום, התקנות מאושרות.

הקנות מס הכנסה (כללים בדבר ניהול פנקסי חשבונות של חברות בהשקעת חוץ ו-ל שותפויות מסוימות וקביעת הכנסתן החייבת), התשמ"ו-1986 - א ו ש ר ו.

תקנות מס הכנסה (פטור מהגשת דין וחשבון) (תיקון מס' 2)

היו"ר י' ארידור:

הסעיף הבא הוא: תקנות מס הכנסה (פטור מהגשת דין וחשבון) (תיקון מס' 2). התקנות טעונות אישור הוועדה. נשמע דברי הסבר על התקנות מנציב מס הכנסה.

י' רבינוביץ:

בדרך כלל איננו דורשים ממי שהכנסתו ממשכורת להגיש דו"ח למס הכנסה עד תחילת הכנסה מסוימת, אלא אם כן הוא נדרש לכך באופן מפורש. כל ימיה אנחנו מעלים את התקרה של ההכנסה בהתאם לשיעור עליית המדד. השנה העלינו את התקרה בשיעור עליית המדד בתוספת שני מלישים כי אנחנו רוצים לשחרר שכירים ברמת הכנסה קצת יותר גבוהה מהגשת הדו"ח.

ד' תיכון:

אי אפשר להגיד שמלחמה לנו בהון השחור ולהוציא מגזר גדול אוטומטית מהמערכת, וזה מה שעושים כל שנה. אנשים אלה גם אינם מגישים הצהרות הון. כתוצאה מהפטור ועדכון התקרה כל שנה הגענו לכך שבעלי המשכורות הגבוהות ביותר משחררים מהגשת דו"ח והצהרת הון. האם אתה שלם עם התקנה הזו?

י' רבינוביץ:

הנסיון שלנו מוכיח שהגשת הדו"חות האלה מביאה לכך שמקבלים עוד מאה שקל מהנסיון או מחזירים לו מאה שקל.

ד' תיכון:

ואם יש לאדם הכנסות נוספות?

י' רבינוביץ:

במקרה זה הוא חייב הגשת דו"ח. איננו פוטרים אותו מהגשת דו"ח אם יש לו הכנסות נוספות.

היו"ר י' ארידור:

אני מביא את התקנה לאישור.

תקנות מס הכנסה (פטור מהגשת דין וחשבון) (תיקון מס' 2) - א ו ר ו

דימוש ברזרבה כללית לישנת 1986
פניה מס' 1 - מפסנות ישראל

היו"ר י' ארידור:

שר האוצר מבקש את אישור הוועדה להעברת סכום של 16.8 מיליון ש"ח מהרזרבה הכללית למספנות ישראל לצורך המשך הפעלת החברה במתכונת מצומצמת על ידי כונס הנכסים הרשמי. אני מציע לאשר.

הוחלט: לאשר פניה מס' 1.

תקנות הביטוח הלאומי (סוגי מבוטחים שאינם זכאים לחלוח בעד ילד ראשון)

היו"ר י' ארידור:

אנחנו חוזרים לתקנות הביטוח הלאומי הנוגעות לקיבוצים.

ח' רמון:

אני מציע שנצביע עכשיו על התקנות, ואם תהיה בקשה לרוויזיה או לשינוי כלשהו בתקנות, נדון על כך בישיבת הוועדה היום בשעה שתיים.

היו"ר י' ארידור:

לאור דבריו של חבר הכנסת ומון נאמר את התקנות ונשאר לחבר הכנסת יאיר צבן את הזכות לדרוש כינוס ל ועדת הכספים לרוויזיה בהחלטה. אם הוא יבקש רוויזיה נתכנס היום בשעה שתים.

תקנות הביטוח הלאומי (סוגי מבוטחים שאינם זכאים לחשלוט בעד ילד ראשון) (תיקון), התשמ"ו - 1986 - א ו ש ר ו

--

ח' רמון:

כיוון שיו"ר הוועדה הקבוע איננו, אני מבקש להעביר לו את בקשתנו לא לקיים ישיבות בפגרה אלא בחיאום עם הסיעות.

--

היו"ר י' ארידור:

חבר-הכנסת יאיר צבן חזר לישיבה, ואני רוצה לשאול אותו אם יש לו ערעור על התקנות שאישרנו.

י' צבן:

אני מבקש רק למסור הודעה לפרוטוקול. דיברתי עם נציגת התנועה הקיבוצית שטיפלה בנושא, שושנה שגיא. היא הבהירה שהיא לא ערערה והיא איננה מערערת על ההסכם. האמת היא שלפי החישובים צריך היה להחזיר את החשלוט בעד ילד ראשון ליותר מ-26% מכלל ילדי הקיבוצים. הוסכם שזה ישאר 25%, בתחילה מ-1 באפריל 1986.

היו"ר י' ארידור:

אנחנו חוזרים ומאשרים סופית את התקנות. אני מבקש ממזכיר הוועדה להודיע על ביטול הישיבה בשעה שתים. אני מודה לכם ונועל את הישיבה.

(הישיבה ננעלה בשעה 12.00)